

Sangsvaneregistreringer i Lofoten vår/sommer 2021

Overvintrende og oversomrende svaner – historikk

Sannsynligvis er Vestvågøy kommune den kommunen nord for Trøndelag som har flest overvintrende sangsvaner. NOF Lofoten lokallag har hvert år – fra og med 1982 – med få unntak (dårlig vær) – talt overvintrende sangsvaner i kommunen. Selv om det finnes noen unntak, har tradisjonell telledag har vært første søndag i advent. Antallet har variert en del, men tendensen er klar – det øker. Mer enn 200 sangsvaner kan nå oppholde seg i kommunen om vinteren – ofte i salt- og/eller brakkvannsområder, som det finnes mange av her.

Sannsynligvis er det ingen andre kommuner i Nord-Norge der en kan finne et tresifret antall svaner om vinteren.

Oversomrede sangsvaner var tidligere et uvanlig syn i Lofoten, men nå er ikkehekkende sangsvaner vanlig i store deler av området.

Registreringer i 2021

Alle registreringene i denne rapporten er foretatt i perioden 25/4-5/8. Samtlige er lagt inn i artsobservasjoner.no. I utgangspunktet ble det planlagt å undersøke vann som lå under 150 meter over havet. Bortsett fra de mest utilgjengelige vannene, ble dette målet nådd. En skulle tro at disse store hvite fuglene var enkle å observere. Vi har imidlertid flere eksempler på det motsatte. Vi velger likevel å tro at alle(?) hekkende par ble funnet.

Ved Ramsvikvatnet, Vestvågøy kan sangsvanene lett skjule seg. Foto: Harald M. Våge.

Moskenes kommune

Hekkehistorikk

Det finnes ingen kjente hekkefunn fra før 2021. Det første funnet av sangsvaner som lokallaget kjenner til i kommunen, er fra juni 1985. Da var det tre fugler på Sørvågen.

Hekkefunn i 2021

Et par hekket i Austervatnet. Her fikk de fram to unger. Dette er med andre ord det første kjente hekkefunnet i kommunen.

Funn av ikkehekkende individer sommeren 2021

Ingen kjente funn.

Flakstad kommune

Hekkehistorikk

Det første dokumenterte hekkefunnet i Lofoten er fra Flakstad. I 2002 hekket et par i Tindvatnet, nær Nusfjord. Her fikk de fram tre unger, men alle døde. Det kan imidlertid ikke utelukkes at svanene hekket ved Rusvatnet litt tidligere. Dette ifølge en lokalkjent mann som i år sa at «sangsvaner først hekket ved Rusvatnet omkring 2000». Etter de første hekkefunnene har sangsvanene hekket i kommunen - kanskje hvert år.

Hekkefunn i 2021

Fire par gikk til hekking. Et par i Tindvatnet, men her ble det ikke sett unger. I Sevtjønna på Myrland ble resultatet to unger, mens paret i Rusvatnet, Andopen fikk fram en unge. I Austbergtjønna, Fredvang ble det tre unger. Dette siste paret tok først ungene med seg til tidevannsområdet ved Fredvangleiret (nær Fredvang sentrum) for så å ende opp i Børvatnet. I luftlinje forflyttet svanefamilien seg omtrent 1,5 km, noe som viser at sangsvanene kan flytte familien over ganske lange avstander. Dette er noe en må være klar over, hvis ikke kan samme par bli registrert flere ganger.

Funn av ikkehekkende individer sommeren 2021

Inntil fem voksne fugler oppholde seg i Litlvatnet på Vareid i det meste av registreringsperioden.

Hekkende sangsvaner Rusvatnet, Andopen, Flakstad. Foto: Martin Eggen.

Vestvågøy kommune

Hekkehistorikk

I 2007 hekket et par på Bollemyrene. Her fikk de fem unger. Dette er den første kjente hekkingen i kommunen. I årsmeldinga for 2000 står det om et mislykket hekkeforsøk midt på Vestvågøya, uten at lokallaget har detaljer om funnet. Etter 2007 har arten hekket i kommunen – i hvert fall de fleste av årene – og i økende antall.

Hekkefunn i 2021

Hele 13 par gikk til hekking – 11 av disse fikk frem unger, til sammen 42. Her er en oversikt over lokaliteter med antall unger i (). Holdalsvatnet (3), Utgardsvatnet, Eggum (6), Keilvatnet (3), Indre Lyngedalsvatn (0), Justadvatnet (3), Gårdsvatnet, Grundstad (4), Nedredalsvatnet (3), Dalsmyra, Valberg (4), Malnesosen, Valberg (5), Lilandsvatnet (6), Reppvatnet (4), Skulbruvatnet (1), Ramsvikvatnet (0).

Funn av ikkehekkende individer sommeren 2021

Det ble denne sommeren sett par i flere mulige hekkelokaliteter, men også større ansamlinger av voksne fugler (3K+) og ettåringer (2K). Flest fugler var det ved Skjerpvatnet 25/5 (31 fugler) og ved Ostadvatnet 22/6 (36 fugler).

Ikkehekkende sangsvane ved Storeidvatnet, Vestvågøy. Foto: Harald M. Våge

Vågan kommune

Hekkehistorikk

I 2005 hekket et par på Gimsøya. Her fikk de fem unger. Dette er den første kjente hekking i kommunen. Første hekking på Austvågøya var sannsynligvis i 2010. Da hekket et par i Litlvatnet, Sandsletta. Også her fikk paret fram fem unger.

Hekkefunn i 2021

Tre par gikk til hekking og alle fikk fram unger. I Bordewichvatnet, Lyngvær fikk paret en unge, mens i Tenntjønnene på Sandsletta ble resultatet hele fem unger. Hele denne svanefamilien flyttet seg like etter klekking til Tennvatnet, knapt en km lengre øst. I Måsvatnet, Laukvik fikk et par frem tre unger.

Funn av ikkehekkende individer sommeren 2021

Det var fem voksne fugler på Sandsletta tidlig i mai. Utenom dette ble det sett par i minst seks mulige hekkelokaliteter, blant annet på Gimsøya der arten har hekket flere ganger tidligere.

Hadsel kommune (den delen som ligger på Austvågøya)

Hekkehistorikk

Det første kjente hekkefunnet i denne delen av kommunen er fra Litlvatnet, Myrland i 2019 (5 unger), men det kan ikke utelukkes at første funn var ett eller to år tidligere.

Hekkefunn i 2021

To par gikk til hekking og begge fikk fram unger. I Meraftesvatnet, Falkfjord fikk et par frem tre unger, mens resultatet for paret i Litlvatnet i Vassdalen ved Myrland var to.

Funn av ikkehekkende individer sommeren 2021

Tre voksne fugler i Grunnfjør midt i mai og to voksne ved Higrav i slutten av juni

Kommunene Værøy og Røst

Disse kommunene var ikke med i prosjektet, men sangsvanene hekker neppe her. På Værøy ser det ut til at arten er uvanlig. På artsobservasjoner er det kun registrert funn i 2013, 2014 og 2016. Ingen av funnene er i hekkeperioden og kun en fugl ble sett hver gang. På Røst er derimot arten forholdsvis vanlig, men fåtallig (maksimum syv individer), hele året.

Sammendrag

Hekkefunn i 2021

Minimum 23 par sangsvaner gikk til hekking i Lofoten i 2021. Av disse fikk 20 par frem unger, totalt 64, noe som gir litt over tre i gjennomsnitt. Selv om vi ikke gjennomførte en systematisk oppfølging av antall unger, er det mye som tyder på at de fleste ungene vokste opp. Mange av parene ble sett flere ganger.

Funn av ikkehekkende individer sommeren 2021

Antall oversomrede sangsvaner øker, særlig i Vestvågøy kommune der en aldri tidligere har sett store flokker om sommeren. Både i Vestvågøy og i de andre kommunene var mange av sommerfunnene av voksne par i mulige fremtidige hekkelokaliteter.

For Norsk Ornitologisk Forening, Lofoten lokallag
Harald Mongstad Våge